

Felip Gelabert Vidal

Delegat a Balears del Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Llevant. Enginyer agrònom per la Universitat de Lleida, és especialista en desenvolupament rural.

«O nacionalitzam el paisatge o feim que cuidar-lo resulti rendible per als propietaris»

REDACCIÓ, PALMA

❶ **Hi ha una normativa que reguli la construcció d'instal·lacions agrícoles i ramaderes?**

❷ I tant que hi ha normativa, de fet hi ha més normativa per a construccions i instal·lacions agrícoles i ramaderes, que per a l'edificació d'habitatges. A part del Pla Territorial, hi ha les normes subsidiàries de cada municipi i la Llei Agrària. Un gran handicap per als enginyers és que les normes de cada municipi són diferents i molt dispers, amb absurds com que en alguns municipis ja s'ha prohibit la instal·lació d'hivernacles en sòl rústic.

Tendim a responsabilitzar el sector primari de les barbaritats paisatgístiques sense agrair-li mai el manteniment del sòl, dels cultius i del paisatge etnogràfic propi de Mallorca. Realment pensam que una nau agrícola o una granja de porcs és lletja, però que en deis dels pals i cablejat de telèfon o d'electricitat, pedreres a cel obert, la cimentera, les teuleres i altres edificacions industrials a sòl rústic. Per no parlar d'habitatges: quants infrahabitatges hi ha en sòl rústic, quants de xalets il·legals, quantes cases tot i ser legals s'han situat al capdamunt d'un turó i són visibles de ben lluny. De veres continuarem culpant els agricultors i ramaders, i els enginyers que han fet el projecte, dels desastres paisatgístics?

❸ **Però s'hauria de potenciar que moltes infraestructures estiguin més ben integrades a l'entorn?**

❹ Casualment som aficionat a la fotografia de paisatge i gairebé mai no m'ha molestat una edificació agrícola o ramadera a l'hora de fer el retrat. El que sí que he trobat sovint que molesta són infraestructures lineals grans, principalment el cablejat, els pals de telèfon o d'electricitat, les carreteres, les pedreres de Porreres o d'Establiments o el caramull de fems de Son Reus, visible des de bastants kilòmetres enfora. Sí, en un món ideal se n'hauria de potenciar, i molt, la

Felip Gelabert, delegat de Balears del Col·legi d'Enginyers Agrònoms. MANU MIELNIEZUK

integració; ara bé, qui en paga el sobrecostruït? El pagès, a qui ja li va just subsistir? Si el paisatge és un bé comú, també podria ser una càrrega comuna. O és que aquí només es poden rescatar bancs i hotels mentre que el paisatge l'ha de mantenir el propietari pel seu compte i risc? Paisatge que, per altra banda, és l'imant que atreu el turisme de qualitat i de destacionalitzat.

❺ **Ens agrada molt que el paisatge i l'entorn estiguin cuidats, però després no consumim productes fets aquí. Què cal fer?**

❻ Cal ser coherents. Ni més ni pus. Estam tots d'acord que el paisatge no es cuida sol. A partir d'aquí, hi ha dues vies d'actuació senzilles, o nacionalitzam el paisatge i el cuidam amb finançament públic o feim que cuidar-lo

resulti rendible per als propietaris. Les opcions no poden ser més senzilles. Una altra qüestió que no és tan senzilla és com gestionar l'opció triada per tenir èxit.

❽ **Hi ha ajuts o estímuls cap als pagesos o ramaders perquè integrin les instal·lacions al paisatge?**

❾ Pensem un moment en la pregunta que em fas: sense pensar-ho ja atribuïm la responsabilitat al pagès o ramader. A qui beneficia un bon paisatge? Si la resposta és a tothom, no hauríem de reformular la pregunta així: 'hi ha alguna fórmula perquè la societat en general es faci càrrec de la integració de les construccions i instal·lacions necessàries per a la producció agrícola i ramadera?'. Fins que socialment no arribem a aquest punt, tenim un bon problema, perquè endossam la feina

«AQUÍ NOMÉS ES PODEN RESCATAR BANCs MENTRE QUE EL PAISATGE L'HA DE MANTENIR EL PROPIETARI PEL SEU COMPTE I RISC?»

«MAI NO AGRAÏM AL SECTOR PRIMARI EL MANTENIMENT DEL SÒL, DELS CULTIUS I DEL PAISATGE»

a persones que tindran una renda neta inferior si cuiden el paisatge que si no ho fan.

Personalment no som partidari de casi cap tipus de subvenció. Les úniques que realment veig útils són ajuts pensats a curt termini per arreglar un petit problema puntual. Serveixi d'exemple les subvencions d'enguany destinades a pal·liar els problemes de vendes del sector vitivinícola a causa de la covid. L'ordenació del paisatge és un problema estructural i no s'arreglarà amb subvencions. Com a societat hem de fer que sigui econòmicament viable el manteniment del medi ambient.

❿ **El Consell de Mallorca, a través del Consorci de la Serra de Tramuntana, fomenta la reconstrucció de marjades i elements etnològics. Ara bé, els beneficiaris d'aquests ajuts, han de pagar un percentatge, per exemple un 40%, a la hisenda espanyola (en la delcaració de l'IRPF), de manera que no a la pràctica no són uns ajuts del 100%.**

⓫ El problema no és ja si és el 100% o cap altre percentatge, sinó quants anys fan comptes mantenir aquests ajuts. 5 anys, 20, 50 anys? Quan acabin els

marges, se seguiran esboldregant i si no han arreglat el problema de fons, quan no hi hagi cap subvenció tampoc no hi haurà qui reconstrueixi els marges. Estam en una societat capitalista on es veu amb relativament bons ulls que qualsevol empresari actuï d'acord amb això. Ara bé, si l'empresari és del sector agrícola ja no es veu bé. Ell no pot reduir costos, ha de mantenir el paisatge perquè els ciutadans han d'anar a passejar cada diumenge per la Serra, amb els camins oberts per si volem fer trekking, trail running... Tampoc no pot augmentar preu, per allò de que l'alimentació és un bé essencial i sobèria alimentària i la salut comença amb la bona alimentació.

⓬ **Quin és el repte que cal encarar en el futur?**

⓭ El repte fonamental és que ens comencem a responsabilitzar cada un de com la nostra vida influeix en l'entorn, però no només pagesos (que per altra banda pot ser siguin les persones que més interioritzat tenen aquest concepte), sinó tothom. El sector turístic, que cada any a 10 milions de persones, que requereixen milions de litres d'aigua i generen milions de tones de rebuig. Les indústries que fan cimenteres i pedreres. El ciutadà normal que compra taronges a Sud-Àfrica en lloc de les de Sóller. L'amant del ciclisme que els dies lliures va a fer una volta i bota una tanca per fer una volta per un camí privat.

⓮ **Res més a dir?**

⓯ Per acabar vull afegir que el Consell de Mallorca, responsable de la creació de l'Observatori del Paisatge, en la seva composició inicial no hi va incloure cap associació agrària principal, ni el Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms, ni el Col·legi Oficial d'Enginyers Forests. Nosaltres vàrem fer una carta dirigida a la presidenta del Consell de Mallorca per demanar-li que ho rectificu i ens hi incloguin, i així ho han fet. De tota manera, la no inclusió en la composició inicial i el fet que ens assabentem per publicacions a la premsa que s'ha creat aquest observatori ja és indicatiu, i reforça la meua idea, de la visió urbanocèntrica de tot plegat, és a dir que ens portarà inevitablement a pensar que l'ús principal del sòl rústic és l'oci. Tot el sòl rústic serà el parc urbà de l'àrea metropolitana de Palma, Inca, Manacor, Campos, etc. (quan actualment per Llei Agrària diu que l'ús principal és l'ús agrícola/ramader i en tot cas forestal).